

FITXA TÈCNICA

**SEGUIMENT I AVALUACIÓ
DE VIES DE PATROCINI I
COMPLEMENTÀRIES PER A
PERSONES REFUGIADES I
ALTRES AMB NECESSITAT DE
PROTECCIÓ INTERNACIONAL**

RESUM DE PUNTS CLAU

- En proporcionar un enfocament sistemàtic per seguir el progrés d'un programa, recopilar lliçons apreses i fomentar l'aprenentatge entre iguals, el seguiment i l'avaluació (SiA) poden enfortir els programes de patrocini i de vies complementàries de diverses maneres. Principalment, SiA poden contribuir a perfeccionar el disseny d'un programa, millorar-ne la rendibilitat, donar suport a la presa de decisions basada en evidències i crear una millor experiència tant per a les persones usuàries (siguin persones refugiades o altres amb necessitat de protecció internacional) com per a les persones voluntàries o patrocinadores que les donen suport, ja siguin particulars, universitats o empreses.
- Els processos de SiA més ben pensats són aquells que estan integrats a l'estructura del disseny d'un programa. Incorporar SiA a un programa d'aquesta manera requereix reflexionar sobre els objectius del programa des del seu inici, un acord sobre els indicadors i dades necessàries per fer un seguiment d'aquests objectius, i un enteniment comú sobre quines parts interessades hi participaran en aquests esforços i les seves funcions.
- Incorporar SiA als pressupostos dels programes és clau per garantir que aquests esforços comptin amb els recursos i el compromís sostingut que necessiten per ser efectius i anar més enllà de les avaluacions ocasionals. Alhora, identificar eines, marcs i conjunts de dades existents pot ajudar un programa a evitar la duplicació innecessària de treball i aprofitar al màxim els recursos.
- La coordinació eficaç entre els múltiples actors involucrats és vital en les diferents etapes del procés de SiA. Desenvolupar una teoria del canvi (és a dir, prediccions sobre com els recursos invertits i les activitats dissenyades conduiran als resultats desitjats) pot ajudar a fomentar un enteniment comú dels objectius i optimitzar la planificació del SiA. Coordinar les aportacions dels diversos actors involucrats durant la recopilació i l'anàlisi de dades pot ajudar a integrar diferents perspectives. I una comunicació estreta entre la part responsable del SiA, la coordinació de programes i la part encarregada de la presa de decisions és crucial per garantir que les recomanacions s'implementin.
- És important una major participació de les persones usuàries i voluntàries o patrocinadores al SiA. Els seus comentaris poden ajudar a garantir que els esforços de SiA plantegin les preguntes correctes, mesurin els resultats de manera significativa i millorin el disseny del programa. Cal prestar especial atenció a com es produeix la participació per garantir que sigui accessible i significativa (per exemple, pel que fa al compromís de temps i les mesures per superar les barreres idiomàtiques).

QUÈ ÉS EL SEGUIMENT I L'AVALUACIÓ I COM POT AJUDAR ELS PROGRAMES DE PATROCINI I DE VIES COMPLEMENTÀRIES?

Si ben és cert que el seguiment i l'avaluació sovint es superposen a la pràctica, es tracta de dues activitats diferents:¹

- El *seguiment* es refereix al procés de supervisar continuament el progrés de les activitats del projecte en comparació amb els objectius preestablerts.
- L'*avaluació* és el procés d'analitzar els resultats generals del projecte per determinar-ne la rellevància, l'impacte, l'eficiència, la sostenibilitat i la rendibilitat.

Quan s'implementa de manera ben elaborada i oportuna, SiA poden ajudar a augmentar l'eficàcia i la sostenibilitat d'un programa i promoure el compromís dels actors responsables de la formulació de polítiques, això com dels finançadors.² Un marc formal de SiA pot facilitar el seguiment sistemàtic del progrés d'un programa cap als seus objectius i recopilar lliçons apreses per donar suport a l'aprenentatge entre parts iguals (dins i entre programes, a nivell nacional i internacional). Una millor comprensió de les condicions sota les quals un programa és efectiu i el perquè, a qui serveix i a qui no, i quines pràctiques són més (i menys) prometedores, pot ajudar al programa a millorar els seus processos, augmentar la rendibilitat i donar suport a la futura presa de decisions basada en evidència.

En el context dels programes de patrocini i vies complementàries per a les persones refugiades i altres amb necessitat de protecció internacional, SiA poden ajudar a respondre preguntes com:³

- El programa està funcionant segons el previst? S'estan complint els objectius?
- Quin és l'impacte global del programa en les persones usuàries i/o les comunitats d'acollida (per exemple, en termes de resultats d'inclusió o actituds públiques)?
- És diferent l'impacte segons el grup de persones refugiades o el sector de la societat? Si és així, per què?
- Com es comparen aquests resultats amb altres programes amb objectius similars? És el programa rendible en comparació amb altres intervencions?
- Com es podria millorar el disseny o la implementació del programa?
- Superen els beneficis del programa els costos d'implementació?
- Els recursos del programa són suficients i s'estan utilitzant eficaçment?
- Quins recursos poden ser necessaris per escalar un programa o implementar-lo en un context diferent?

SiA ofereixen beneficis addicionals en programes com el patrocini comunitari i vies complementàries que involucren una varietat de parts interessades, incloses algunes de noves que donen suport al procés d'establiment i la inclusió de les persones refugiades. El seguiment sistemàtic del rendiment d'un programa pot millorar la rendició de comptes i la supervisió d'actors no tradicionals (per garantir que compleixin les seves responsabilitats) i ajudar a respondre a l'escrutini extern de com es fan servir els recursos (per exemple, de finançadors o autoritats governamentals).⁴ Quan SiA són eficaços i les seves recomanacions condueixen a millores al programa, pot tenir beneficis reals per a les persones usuàries (en millorar la qualitat del suport brindat durant el programa i a mesura que fan la transició cap a l'autonomia), les persones voluntàries i patrocinadores (en garantir que reben prou orientació i tenen una experiència positiva), i la comunitat en conjunt (enfortint la cohesió social).

1 Jasmijn Slootjes i Maria Belen Zanzuchi, [Toolkit per Evidència-Informed Policymaking in Migrant Integration](#) (Brussel·les: Migration Policy Institute Europe, 2023); Hanne Beirens i Aliyyah Ahad, [Measuring Up? Using Monitoring and Evaluation to Make Good on the Promise of Refugee Sponsorship](#) (Brussel·les: Migration Policy Institute Europe, 2023).

2 Slootjes i Zanzuchi, *Toolkit for Evidence-Informed Policymaking*.

3 Beirens i Ahad, *Measuring Up?*

4 Això és particularment rellevant perquè el suport ofert pels actors no tradicionals mitjançant aquests programes no està subjecte a supervisió governamental. Vegeu Beirens i Ahad, *Measuring Up?*

QUINS PASSOS HAURIEN DE SER PART D'UNA ESTRATÈGIA DE SiA?

Una estratègia de SiA planificada amb cura està integrada en el disseny d'un programa i contribueix a l'aprenentatge continu.⁵ Cinc passos essencials inclouen:

1. Establir objectius específics del programa i el seu impacte previst

Tant si el programa té com a objectiu crear més oportunitats per a la protecció de les persones refugiades, com abordar els reptes de l'acollida, potenciar els resultats de la inclusió, millorar la coordinació de les parts involucrades, crear consciència local o combinar aquests objectius, la part dissenyadora del programa ha d'articular els seus objectius generals des del principi. Això implica delinear les activitats planificades i identificar objectius específics (per exemple, el número de persones usuàries acollides en un programa; l'accés a l'habitatge, l'aprenentatge d'idiomes o els resultats d'ocupabilitat de les persones usuàries; o canvis en les actituds locals sobre qüestions relacionades amb les persones refugiades).

2. Definir clarament els objectius dels esforços del SiA i com s'alineen amb les metes i els recursos del programa

SiA poden servir per a diferents propòsits i, per tant, implementar-se de diferents maneres i en diferents moments de la durada d'un programa. Per exemple, una iniciativa pilot pot intentar comprendre'n l'impacte i identificar qualsevol qüestió que s'hagi d'abordar abans que es converteixi en un programa permanent, mentre que altres programes poden intentar mesurar-ne la rendibilitat. Identificar aquests objectius de SiA pot donar suport al desenvolupament de preguntes orientadores, facilitar converses sobre quines capacitats i recursos es necessiten per respondre de manera realista a aquestes preguntes i planificar els propers passos.

3. Desenvolupar indicadors de curt i llarg termini i determinar quina informació és necessària per fer-ne el seguiment

Això pot incloure indicadors de procés i/o impacte (mesuraments) per capturar el desenvolupament del programa i el progrés cap als objectius, avaluar els processos actuals o mesurar l'impacte en la inclusió, segons la tipologia d'avaluació. La tipologia i el nombre d'indicadors seleccionats dependran en certa mesura dels recursos disponibles per a l'equip de seguiment.

4. Determinar quines eines i mètodes de recopilació i anàlisi de dades s'adapten millor a la naturalesa i als objectius de l'avaluació

Abans de poder prendre aquesta decisió, és important comprendre quines dades ja existeixen i es poden utilitzar (per exemple, en llocs web governamentals) i quines noves dades s'han de recopilar (i com i de qui).⁶ Altres consideracions clau inclouen la freqüència amb la qual s'han de recopilar dades (mensual, trimestral, semestral, etc.), quins mètodes i eines proveiran la informació desitjada i quins altres factors poden afectar la recopilació de dades (per exemple, l'idioma i la disponibilitat temporal dels participants, recursos d'avaluació, context polític o socioeconòmic).⁷

La recopilació de dades per a les avaluacions de programes pot adoptar un enfocament de mètodes mixtos, aprofitant dades tant qualitatives com quantitatives.⁸ La recopilació de dades qualitatives comprèn generalment entrevistes, testimonis i/o grups focals amb les persones usuàries, patrocinadores i voluntàries d'un programa, i/o experts clau, i, de vegades, també la revisió de documents administratius del programa i altres fonts. Per recopilar informació quantitativa, moltes iniciatives de SiA utilitzen enquestes i/o analitzen bases de dades existents.

5 Beirens i Ahad, *Measuring Up?*; Aliyyah Ahad, Camille Le Coz, i Hanne Beirens, *Using Evidence to Improve Refugee Resettlement: A Monitoring and Evaluation Road Map* (Brussel·les: Migration Policy Institute Europe, 2020).

6 Iniciativa Mundial pel Patrocini de Refugiats, *Community Sponsorship Monitoring and Evaluation Toolkit Workbook* (s.l./s.n: Iniciativa Mundial pel Patrocini de Refugiats i Centre for Community Based Research, 2022); Ahad, Le Coz, i Beirens, *Using Evidence to Improve Refugee Resettlement*.

7 Per obtenir més informació sobre com mitigar els impactes dels factors externs, vegeu Slootjes i Zanzuchi, *Toolkit for Evidence-Informed Policymaking*; Ahad, Le Coz, i Beirens, *Using Evidence to Improve Refugee Resettlement*.

8 Ahad, Le Coz, i Beirens, *Using Evidence to Improve Refugee Resettlement*.

5. Mapejar i aclarir els rols d'actors involucrats en el procés de SiA

Això requereix delinear clarament quins actors haurien de participar en quines activitats del SiA. Això pot incloure: compartir dades existents, recopilar noves dades, ajudar amb l'anàlisi de dades, proporcionar comentaris sobre el programa i recomanacions sobre com millorar-lo, donar suport a la difusió de les troballes i els resultats de SiA i garantir que s'implementen les recomanacions.⁹

BONES PRÀCTIQUES

Al camp del patrocini i vies complementàries, el qual és relativament jove i evoluciona ràpidament, els esforços de SiA han estat una mica limitats. Tot i així, els esforços de SiA fins ara ofereixen aprenentatges i pràctiques valuoses. Aquestes inclouen:

Prioritzar el SiA a la planificació pressupostària per assegurar el compromís

Els esforços de SiA no sempre estan inclosos o prioritzats als pressupostos dels programes ni incorporats al seu disseny. Aquesta situació sovint ha fet que iniciatives de SiA, puntuals o limitades, s'implementin en una etapa posterior d'un programa, en lloc de fer-ho des del principi. També ha donat lloc a que les parts interessades del programa considerin les activitats de SiA com desconnectades o com una ocurrència tardana de les principals activitats operatives del programa (tal i com trobar allotjament per a persones usuàries, donar suport a la inclusió, mobilitzar patrocinadors). Això, alhora, pot limitar la participació tant en el procés de SiA com en els resultats. Fons específics per SiA ajudarien els programes a adoptar un enfocament més estructurat i sistemàtic, cobrint el temps i els recursos necessaris del personal involucrat i ajudant a crear una cultura i base empírica per a aquests programes.

Invertir en el desenvolupament d'una teoria de canvi

La majoria dels programes tenen objectius d'un o altre tipus. No obstant això, no tots fan el pas següent per crear una teoria del canvi que descriu com els recursos, les activitats i les parts involucrades en un programa conduiran a l'impacte desitjat. Aquestes prediccions sobre la relació causal entre els elements d'un programa poden ser una eina particularment útil quan es busca integrar el SiA en el disseny d'un programa d'una manera més estructurada.¹⁰

Identificar i utilitzar dades i eines de SiA existents, quan sigui possible

Abans de recopilar dades pròpies, les parts interessades del programa han de tractar d'identificar dades existents que puguin donar suport als seus esforços de SiA i així ajudar a evitar la duplicació del treball i fer-ne un ús més eficaç dels recursos. Per exemple, les dades administratives recopilades per altres actors (des de ministeris governamentals fins a proveïdors de serveis de salut i agències públiques d'ocupació) poden incloure informació sobre els serveis oferts a les persones usuàries, el seu perfil socioeconòmic i demogràfic, el seu estat de salut i benestar psicosocial, i els cursos d'idioma o vocacionals finalitzats.¹¹ De manera similar, les organitzacions de la societat civil que coordinen el treball de persones voluntàries en esquemes de patrocini o el d'universitats, ocupadors i voluntaris en vies complementàries educatives i laborals poden tenir dades sobre les característiques de les persones usuàries dels programes i les motivacions dels actors no tradicionals involucrats en aquests.¹²

Així mateix, hi ha algunes eines establertes per realitzar SiA relacionades, per exemple, amb processos i resultats d'inclusió per a persones refugiades reassentades, asilades i immigrades que arriben a través de diverses vies que podrien servir com a punt de partida a mesura que els programes de patrocini i vies complementàries desenvolupen els seus propis marcs d'indicadors. Un exemple n'és el "Marc d'Indicadors d'Integració" del Ministeri de l'Interior del Regne Unit.¹³

9 Ahad, Le Coz, i Beirens, *Using Evidence to Improve Refugee Resettlement*.

10 Vegeu, per exemple, Fundació W.K. Kellogg, [Logic Model Development Guide](#) (Battle Creek, MI: Fundació W.K. Kellogg, 2004); Iniciativa Mundial pel Patrocini de Refugiats, *Community Sponsorship Monitoring and Evaluation Toolkit Workbook*.

11 Beirens i Ahad, *Measuring Up?*

12 Beirens i Ahad, *Measuring Up?*

13 Ministeri de l'Interior del Regne Unit, [Home Office Indicators of Integration Framework 2019](#) (Londres: Ministeri de l'Interior del Regne Unit, 2019). Vegeu també Hanne Beirens i Susan Fratzke, [Taking Stock of Refugee Resettlement: Policy Objectives, Practical Tradeoffs, and the Evidence Base](#) (Brussel·les: Migration Policy Institute Europe, 2017); Ahad, Le Coz, i Beirens, *Using Evidence to Improve Refugee Resettlement*.

Adoptar un enfocament participatiu per al SiA involucrant persones usuàries i patrocinadores

Un enfocament participatiu de SiA implica involucrar als actors que participen en un programa o que s'hi veuen afectades en el disseny dels marcs de SiA i en la conceptualització i avaluació de l'impacte. En el context dels programes de patrocini i vies complementàries, les persones usuàries i patrocinadores (ja siguin voluntàries, universitats o ocupadors) són dos grups d'actors importants. Involucrar-los en els esforços de SiA pot ajudar a garantir que les avaluacions aprenguin de la seva experiència de primera mà en un programa, fer les preguntes correctes, mesurar els resultats d'una manera que sigui significativa i utilitzar els coneixements recopilats per perfeccionar les operacions del programa.¹⁴ No obstant això, fins ara, aquests grups no participen sempre o sistemàticament en SiA.

Per aprofitar els beneficis potencials d'aquest enfocament és necessari abordar diversos reptes pràctics. Per exemple, la part patrocinadora i les persones usuàries poden estar ocupades amb tasques pràctiques del procés d'establiment, cosa que significa que algunes poden no tenir el temps o la capacitat per participar al SiA, ni tan sols com a entrevistades. A més, les persones refugiades novingudes sovint no parlen prou bé l'idioma de la societat d'acollida per participar en activitats habituals de SiA. Per tant, qualsevol intent d'incloure persones patrocinadores i usuàries al SiA del programa hauria de ser realista en termes de quin nivell de compromís es pot esperar d'aquests actors i quins passos s'haurien de donar per facilitar-ne la participació, com treballar amb mediadors interculturals o intèrprets.

Optimitzar la coordinació dels esforços de SiA

En un context en què molts actors participen en la recopilació de dades de diverses fonts, i considerant que tot això s'ha d'incorporar al procés i als resultats de SiA, és crucial establir un coordinador centralitzat per a les activitats de SiA. En el cas d'avaluacions puntuals realitzades per investigadors externs, aquesta funció de coordinació sol ser exercida per aquest contractista extern.¹⁵ No obstant això, les avaluacions internes i les que formen part d'un sistema de SiA a llarg termini poden beneficiar-se de l'assignació d'un coordinador intern (sovint, una unitat o una divisió del programa) que supervisarà les activitats de SiA i garantirà que s'executin adequadament.¹⁶

Assignar recursos a la difusió dels resultats de l'avaluació

L'eficàcia d'un sistema de SiA va més enllà de la recopilació i l'anàlisi de dades i la formulació de recomanacions. Per tenir impacte, cal una comunicació adequada entre els actors responsables del SiA, els executors de programes i els formuladors de polítiques per garantir que les troballes i recomanacions arribin a l'audiència prevista i puguin influir en les decisions futures.¹⁷ La difusió dels resultats de SiA també és clau per construir una base empírica i facilitar l'aprenentatge entre parts iguals a tots els programes en aquest camp, tant a nivell nacional com internacional.¹⁸ Perquè l'evidència sigui accessible i útil per a aquesta àmplia gamma d'actors involucrats, els resultats del SiA s'han de compartir i comunicar en diferents formats (com informes anuals, resums interns, infografies) que responguin a les diverses ambicions i interessos de les parts interessades (per exemple, millorar determinats procediments o dissenyar noves formacions).¹⁹

¹⁴ SHARE Network, *Workshop on Monitoring of Community Sponsorship* (Brussels: SHARE Network, 2021).

¹⁵ Un exemple d'això és l'avaluació de la Universitat de Birmingham del programa de patrocini del Regne Unit i l'avaluació del programa pilot de patrocini irlandès realitzat per la consultora Montbretia. Vegeu Beirens i Ahad, *Measuring Up?*

¹⁶ Els exemples inclouen la Divisió d'Avaluació d'Immigració, Refugiats i Ciutadania Canadà i la unitat d'avaluació de l'Oficina Federal Alemanya per a la Migració i Refugiats (BAMF). Vegeu Beirens i Ahad, *Measuring Up?*

¹⁷ Sloodges i Zanzuchi, *Toolkit for Evidence-Informed Policymaking*.

¹⁸ Beirens i Ahad, *Measuring Up?*

¹⁹ Beirens i Ahad, *Measuring Up?*

RECURSOS

- Ahad, Aliyyah, Camille Le Coz, i Hanne Beirens, [*Using Evidence to Improve Refugee Resettlement: A Monitoring and Evaluation Road Map*](#) (Brussel·les: Migration Policy Institute Europe, 2020).
- Beirens, Hanne i Aliyyah Ahad, [*Measuring Up? Using Monitoring and Evaluation to Make Good on the Promise of Refugee Sponsorship*](#) (Brussel·les: Migration Policy Institute Europe, 2020).
- Beirens, Hanne i Susan Fratzke, [*Taking Stock of Refugee Resettlement: Policy Objectives, Practical Tradeoffs, and the Evidence Base*](#) (Brussel·les: Migration Policy Institute Europe, 2017).
- Benton, Meghan i Paul Diegert, [*A Needed Evidence Revolution: Using Cost-Benefit Analysis to Improve Refugee Integration Programming*](#) (Brussel·les: Migration Policy Institute Europe, 2018).
- Iniciativa Mundial pel Patrocini de Refugiats, [*Community Sponsorship Monitoring and Evaluation Toolkit Workbook*](#) (s.l./s.n.: Iniciativa Mundial per al Patrocini de Refugiats i Centre for Community Based Research, 2022).
- SHARE Network, [*'Community-Based Approaches to Monitoring and Evaluation'*](#), consultat el 5 d'abril de 2024.
- Slootjes, Jasmijn i María Belén Zanzuchi, [*Toolkit for Evidence-Informed Policymaking in Migrant Integration*](#) (Brussel·les: Migration Policy Institute Europe, 2023).

Aquesta fitxa tècnica ha estat preparada pel Migration Policy Institute Europe (MPI Europe) com a part del projecte Complementary Pathways Network (COMET). La seva autora és María Belén Zanzuchi, Analista Associada de Polítiques de MPI Europe.

El projecte COMET ha rebut finançament del Fons d'Asil, Migració i Integració (FAMI) de la Unió Europea. Tots els documents del projecte es poden trobar al lloc web del projecte COMET: www.cometnetwork.eu

El contingut d'aquesta publicació només representa les opinions del seu autor i és responsabilitat exclusiva del mateix. La Comissió Europea no assumeix cap responsabilitat per l'ús que es pogués fer de la informació que conté.

Per obtenir més informació sobre seguiment i avaluació, poseu-vos en contacte amb MPI Europe a: europe@migrationpolicy.org.

© 2024 Migration Policy Institute Europe. Tots els drets reservats.